

Tulevaisuus Lapissa - Ovatko verkostomme tehokäytössä?

Rovaniemi 18.11.2016

Timo Järvensivu

KTT, tutkija ja yrittäjä

nommoC seugolaiD osk

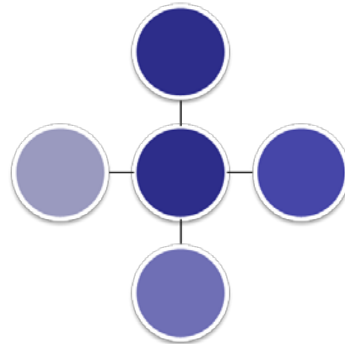
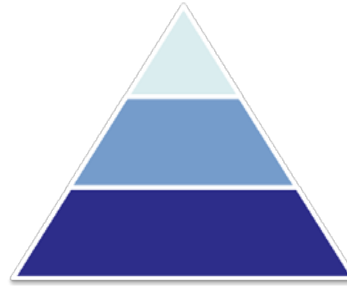
Aalto-yliopiston kauppakorkeakoulu

Organisoitumisen perusmuodot

Hierarkia:

syvä tiedonvaihto,
selkeä työnjako, selvät
sopimukset,
auktoriteetti

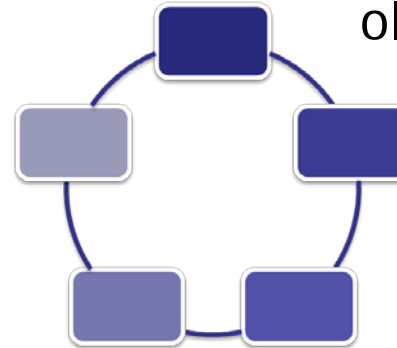
→ Kun haluat saada
hoidettua monimutkaisia
rutiineja tehokkaasti

Verkosto:

syvä tiedonvaihto,
joustava työnjako,
joustavat sitoumukset,
luottamus

→ Kun haluat lisätä
joustavuutta, luoda
jotain uutta tai muuttaa
olemassa olevaa

Markkinat: kevyt tiedonvaihto, selkeä työnjako, selvät sopimukset

→ Kun haluat hoitaa tehokkaasti suhteellisen yksinkertaiset rutiinit

Verkostotutkimuksen viidakko – vai ekosysteemi?

Verkostotyö on...

Toimintaa **avoimissa** yhteisöissä, joissa...

Toimijat ovat **autonomisia** (vapaita tekemään päätöksiä ja valitsemaan omat toimintatapansa) ja joissa...

Yhteistyön jatkuvuus ja onnistuminen perustuu ensisijaisesti **luottamukseen** toimijoiden välillä

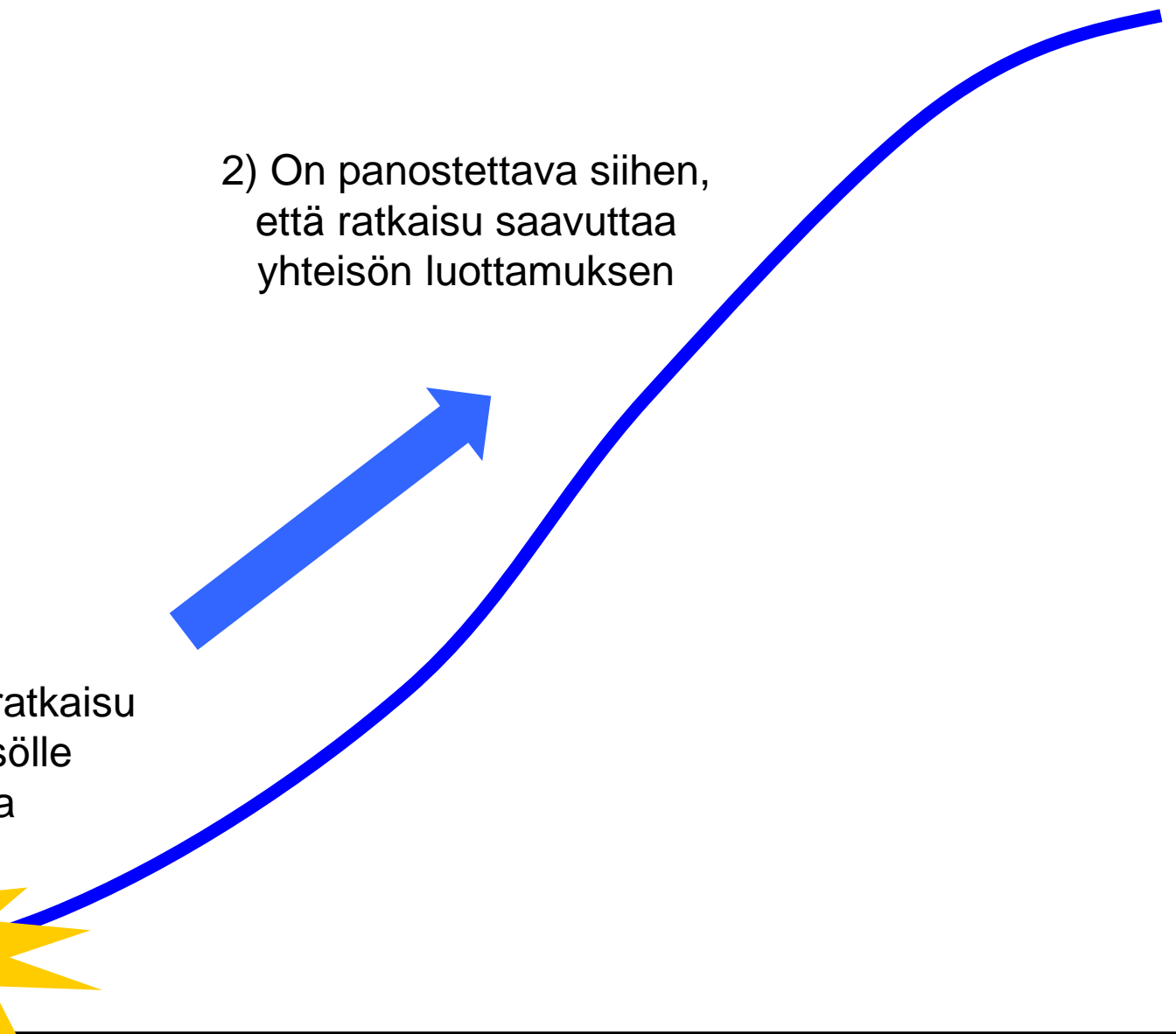
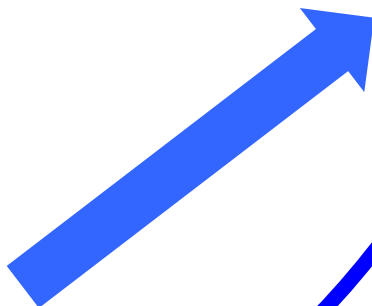
Perinteinen kehittämistyön prosessi

Yhteisön
luottamus
ratkaisuun

2) On panostettava siihen,
että ratkaisu saavuttaa
yhteisön luottamuksen

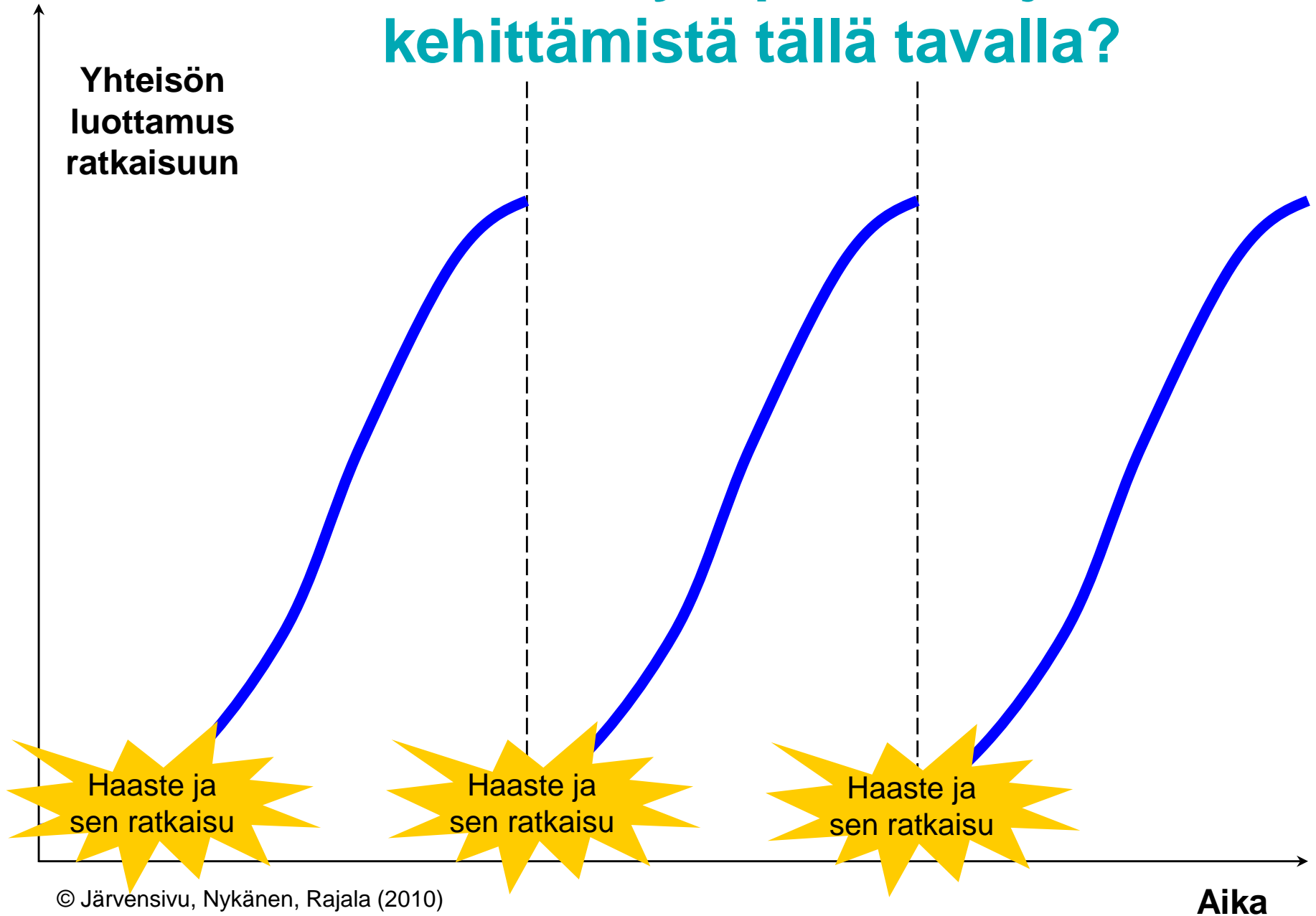
1) Haaste ja sen ratkaisu
tuodaan yhteisölle
ulkopuolelta

Haaste ja sen
ratkaisu

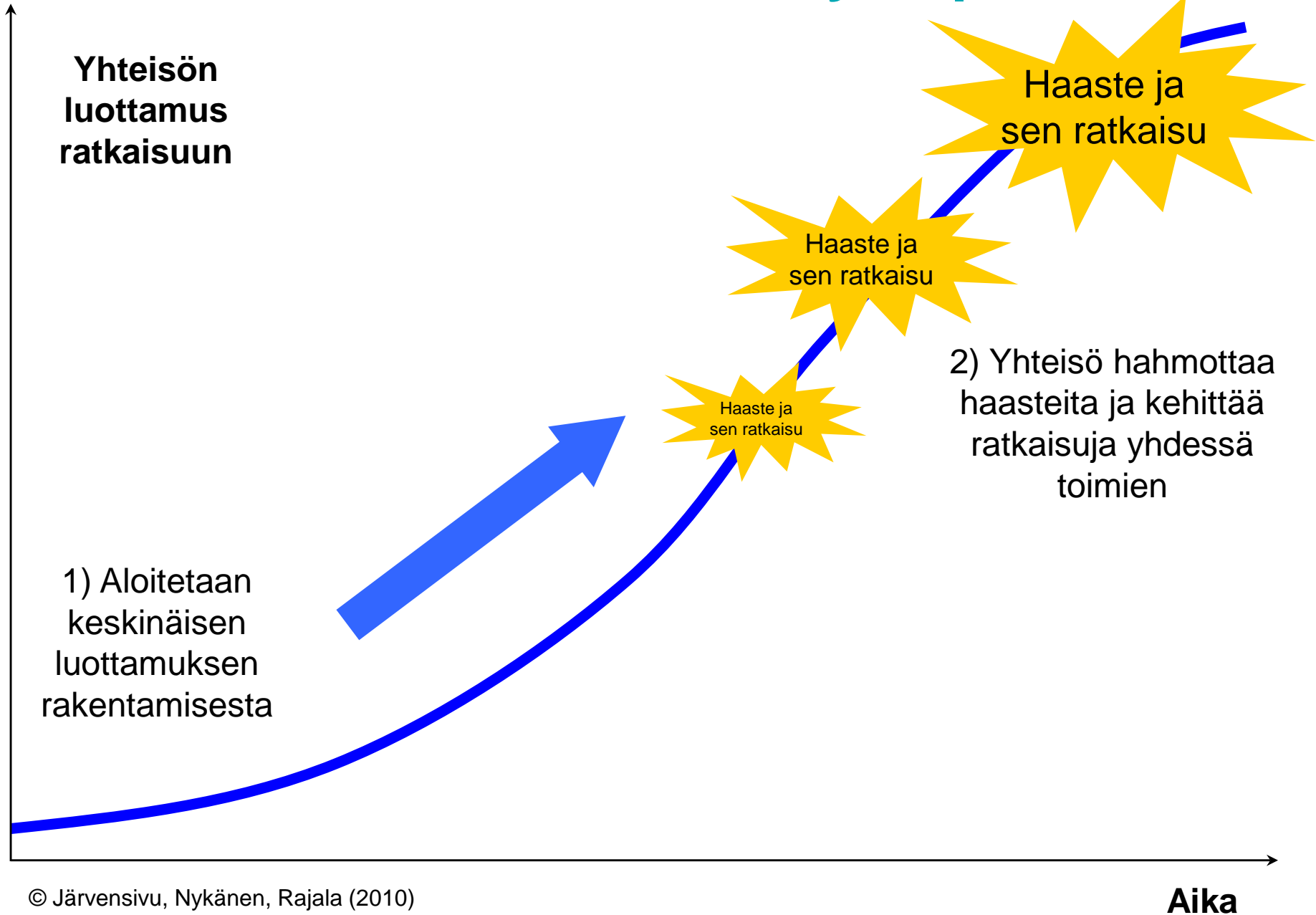

Haaste: Miten ylläpidetään jatkuvaa kehittämistä tällä tavalla?

Yhteisön
luottamus
ratkaisuun

Verkostoituva kehittämistyön prosessi

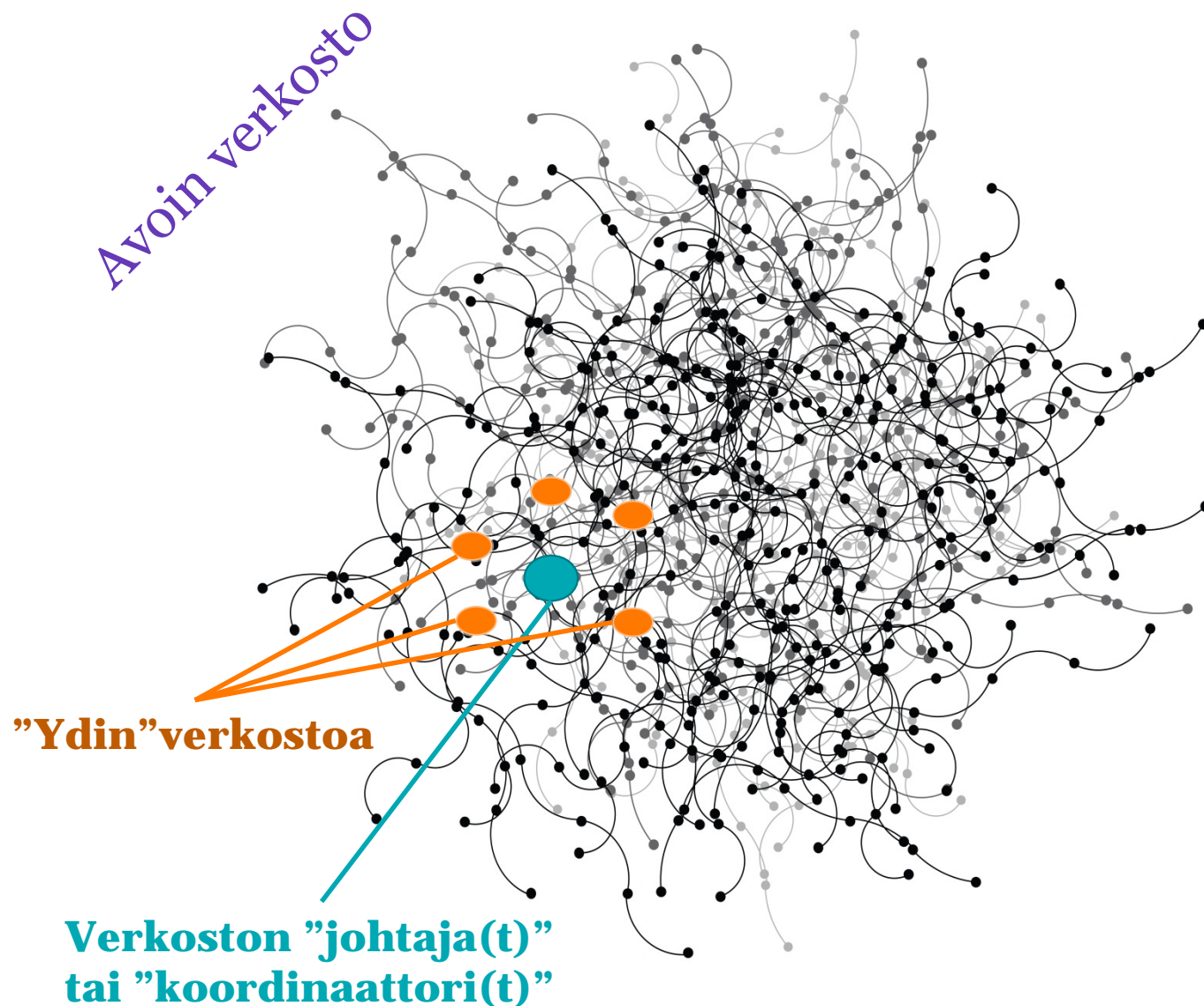
Verkoston toimivuuden avaintekijät

Yhteisen kehittämistyön prosessit

Hyvä verkostotyö on avoimen, itseorganisoituvan ja laajenevan verkostoitumisen *mahdollistamista ja tukemista*

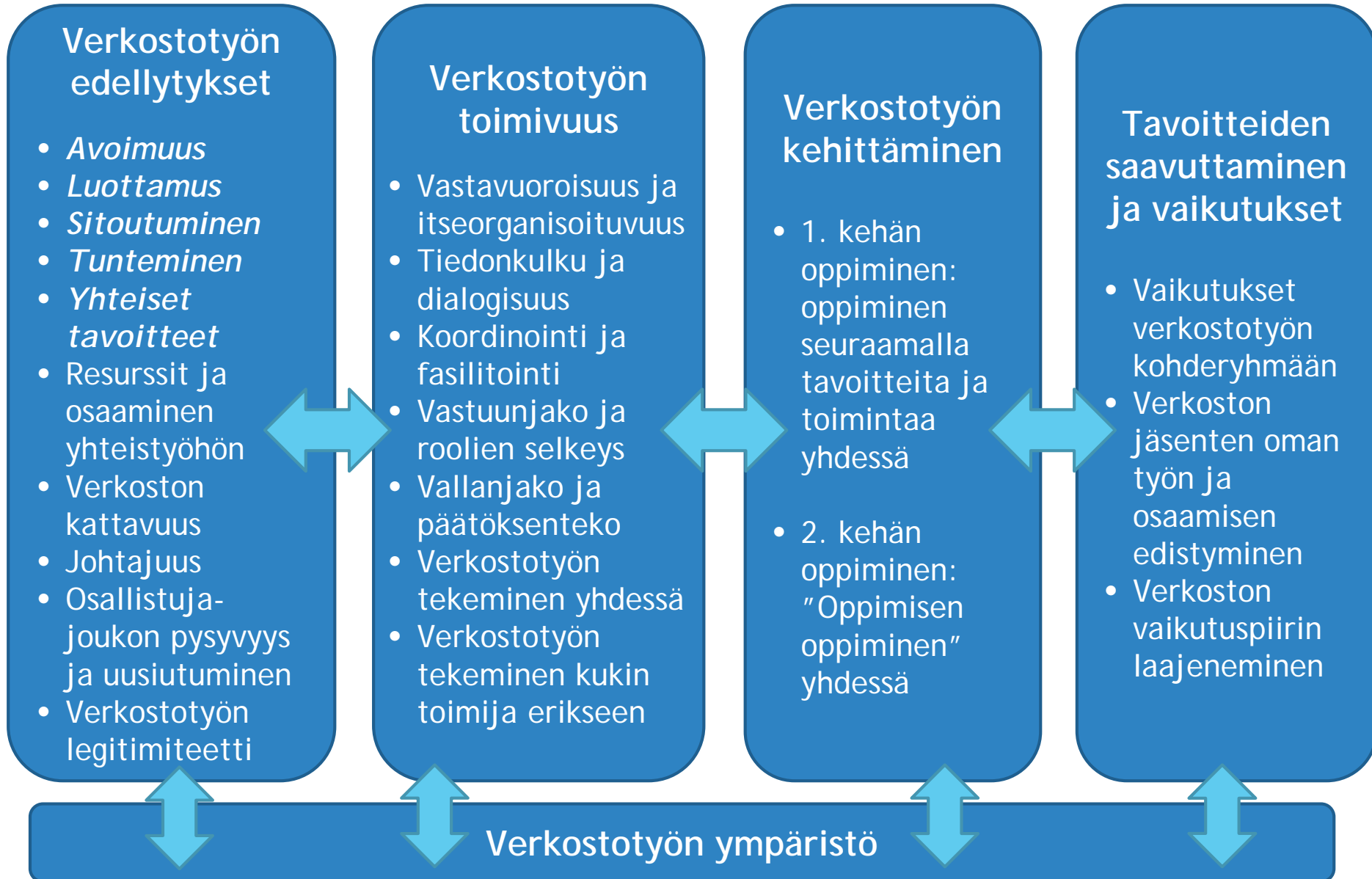

Paljon erilaisia toimijoita,
esimerkiksi:

- ”Mikrotasolla”
  - Käytännön toimijoita
  - Esimiehiä
  - Kehittäjiä ja pilotoijia
  - Tutkijoita
  - ...
- ”Mesotasolla”
  - Paikallisia päättäjiä
  - Johtajia
  - Organisaatioita
  - Aluetoimijoita
  - ...
- ”Makrotasolla”
  - Kansallisia päättäjiä
  - Kirstunvartijoita
  - Instituutioita
  - Valtakunnallisia toimijoita
  - ...

Verkostojohdamisen yleinen viitekehys: suljetusta toiminnasta kohti avointa toimintaa

(Järvensivu, Pyykkönen & Kallio 2014;
Järvensivu & Pyykkönen 2015)

Verkostotyön tilanne Lapissa?

- ▶ Tunnettaanko? ... liian vähän / sopivasti / liikaakin?
- ▶ Luotetaanko? ... liian vähän / sopivasti / liikaakin?
- ▶ Sitoudutaanko? ... liian vähän / sopivasti / liikaakin?

- ▶ Tiedonkulun alustat: Välineet kunnossa? Pitkät välimatkat haittaavat tiedonkulkua? Vai välineet kunnossa, *koska* on pitkät välimatkat ja on pitänyt opetella ja sitoutua tiedonkulkuun toisella tavalla?
- ▶ Dialogisuus: ... liian vähän / sopivasti / liikaakin?
- ▶ Yhteiset tavoitteet: ... liian vähän / sopivasti / liikaakin?
- ▶ Kehittämisprosessit ja rohkeat kokeilut: ... liian vähän / sopivasti / liikaakin?
- ▶ Avoimuus uusille verkoston toimijoille: ... liian vähän / sopivasti / liikaakin?

Koordinointia ja fasilitointia: esimerkkinä Lapin TNO-palvelut

- ▶ Lapin tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut (TNO-palvelut)
  - ▶ Monihallinnollinen, kumppanuuteen perustuva yhteistyönä tuotettu palvelumalli, suunnattu koulutus- ja uravalintatilanteessa oleville ihmisille sekä yrityksille ja muille organisaatioille henkilöstön osaamistarpeiden kehittämiseksi
  - ▶ Toimijaverkosto, johon kuuluu n. 200 jäsentä useista organisaatioista Lapin maakunnassa: toisen asteen ammatilliset oppilaitokset, ammattikorkeakoulu, yliopisto, kansalais- ja kansanopistot, Lapin TE-palvelut, työhönvalmennussäätiöt
  - ▶ Neljä alueryhmää: Itä-Lappi, Keski-Lappi, Länsi-Lappi ja Saamelaisalue
- ▶ Koordinointi hallinnon ja kumppaneiden tiiviinä yhteistyönä:
  - ▶ Maakunnallinen koordinointiryhmä (Lapin aikuiskoulutuksen johtoryhmä ja ELO - Jatkuvan oppimisen ja ohjauksen yhteistyöryhmä): verkostomaisuuden ja osaamisen kehittämistä, koordinointia ja kohtaamisten edistämistä
  - ▶ Seutukunnallinen alueryhmä: vuorovaikutuksen ja tuntemisen lisäämistä, asiantuntijuuden ja tiedon vaihtoa, kohtaamisia
  - ▶ Organisaatiokohtaiset sitoumukset: kumppanuussopimukset ja yhteyshenkilöt, jotka edistävät tiedonkulkua ja yhteistyön koordinointia, asiakkaiden arvostavaa kohtaamista

Lapin TNO-palvelut: poimintoja strategiasta

Visio

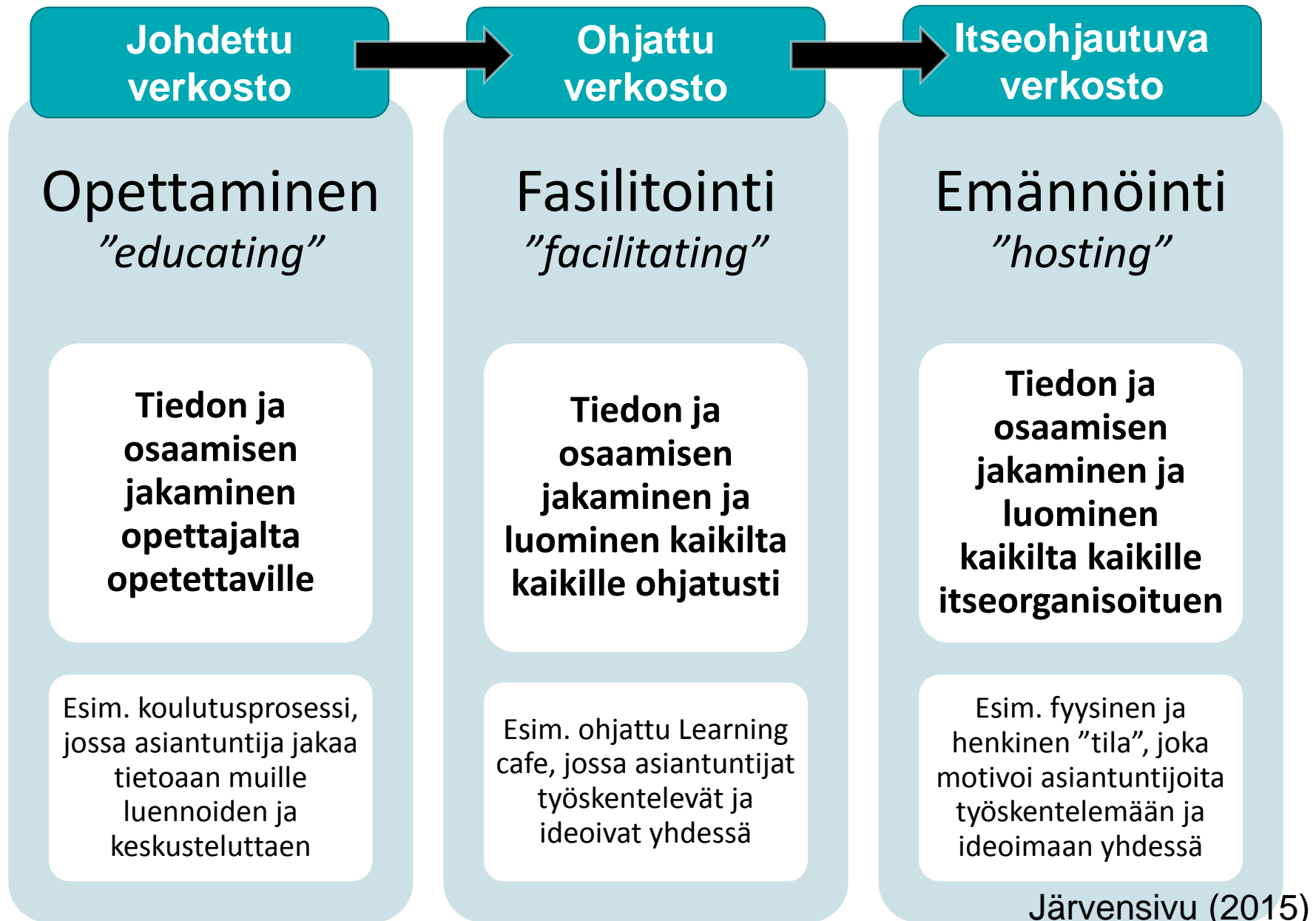
Menestyjäksi Lapissa

– tietoa, neuvontaa ja ohjausta yhteisvoimin pohjoisen ihmisen
elämänlaajuisen osaamisen vahvistamiseksi

Arvot:

- ▶ Ihmisten kohtaaminen (kuunteleminen, asiakkaan valintojen arvostaminen, onnistumisen kokemukset, osaaminen, moninaiset kohtaamiset)
- ▶ Asiantuntijuus (→ yhteisöllinen asiantuntijuus moniammatillisessa ja -hallinnollisessa verkostossa)
- ▶ Lupaus-sivistys-arvostus (yksilöllisyyden arvostus ja ymmärrys, elinikäisellä oppimisella kohti sivistystä ja osaamista)

Yhdessä oppimisen ajattelu- ja toimintamalleja

U-teoria: Johtaminen tulevaisuudesta käsin samalla kun tulevaisuus muodostuu (Scharmer 2007)

Nykytila,
haasteet

Ensimmäinen taso: rutiini
"Näinhän on aina tehty"

Tulevaisuus,
ratkaisut

U-teoria: Johtaminen tulevaisuudesta käsin samalla kun tulevaisuus muodostuu (Scharmer 2007)

Nykytila,
haasteet

Ensimmäinen taso: rutiini
"Näinhän on aina tehty"

Tulevaisuus,
ratkaisut

Toinen taso: avoin mieli
"Toimitaan faktojen pohjalta"

U-teoria: Johtaminen tulevaisuudesta käsin samalla kun tulevaisuus muodostuu (Scharmer 2007)

Nykytila,
haasteet

Ensimmäinen taso: rutiini
"Näinhän on aina tehty"

Tulevaisuus,
ratkaisut

Toinen taso: avoin mieli
"Toimitaan faktojen pohjalta"

Kolmas taso: avoin sydän
"Kuunnellaan, mitä muut sanovat"

U-teoria: Johtaminen tulevaisuudesta käsin samalla kun tulevaisuus muodostuu

(Scharmer 2007)

Nykytila,
haasteet

Ensimmäinen taso: rutiini
"Näinhän on aina tehty"

Tulevaisuus,
ratkaisut

Toinen taso: avoin mieli
"Toimitaan faktojen pohjalta"

Kolmas taso: avoin sydän
"Kuunnellaan, mitä muut sanovat"

Neljäs taso: avoin tahtotila
"Avaudutaan yhteiselle tahtotilalle"

U-teoria: Johtaminen tulevaisuudesta käsin samalla kun tulevaisuus muodostuu

(Scharmer 2007)

Nykytila,
haasteet

Ensimmäinen taso: rutiini
"Näinhän on aina tehty"

Tulevaisuus,
ratkaisut

Tutkitaan
faktoja

Toinen taso: avoin mieli
"Toimitaan faktojen pohjalta"

Tuetaan
laajempaa
kehitystä

Kootaan
verkosto

Kolmas taso: avoin sydän
"Kuunnellaan, mitä muut sanovat"

Organisoidutaan

Luodaan tila
dialogille

Neljäs taso: avoin tahtotila
"Avaudutaan yhteiselle tahtotilalle"

Tehdään
kokeiluja ja
prototyyppejä

Hiljennytään

"Päästetään irti"
Letting go

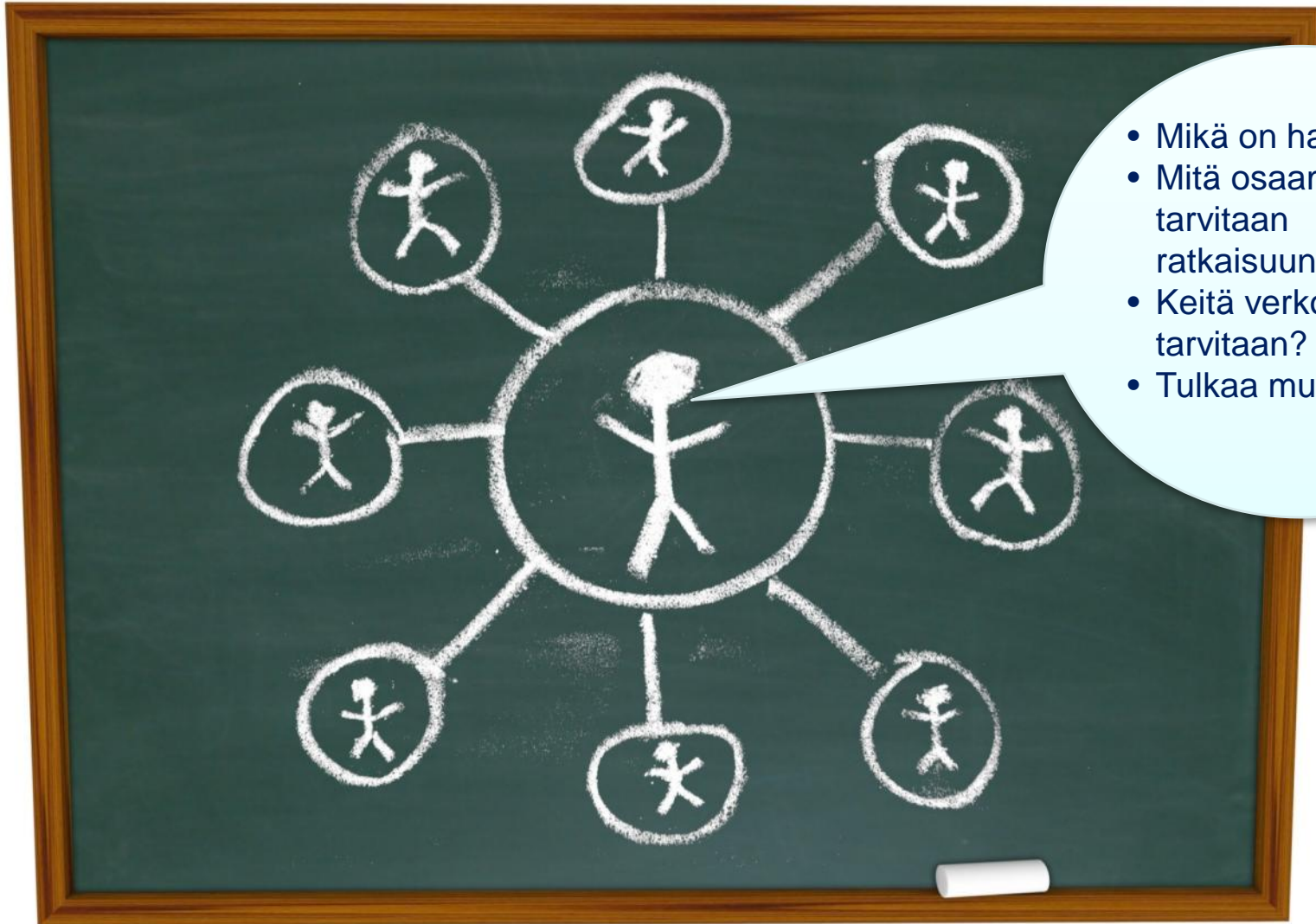
"Annetaan tulla"
Letting come

Kirkastetaan
visiota

Verkostomaisen kehittämistyön *eteneminen vaiheittain*

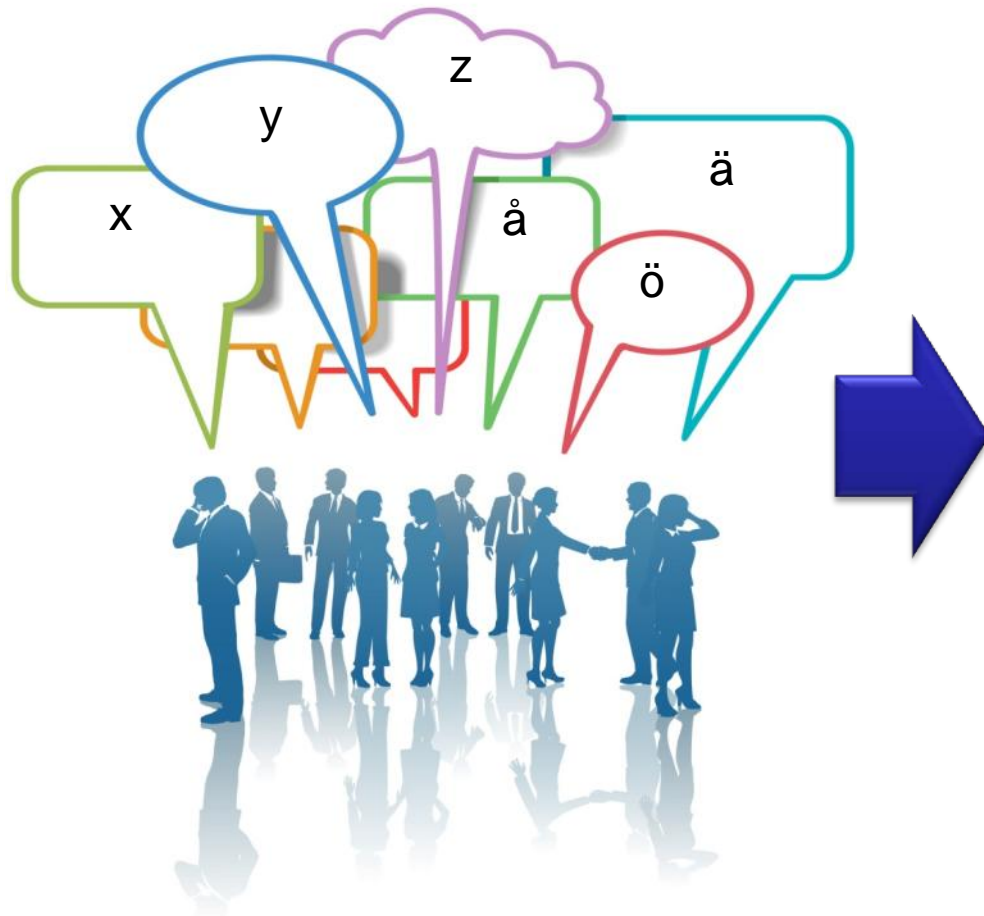
www.verkostojohtaminen.fi

Vaihe 1: Kehittämishaasteen analyysi sekä tarvittavan verkoston koollekutsuminen ja motivointi osallistumaan

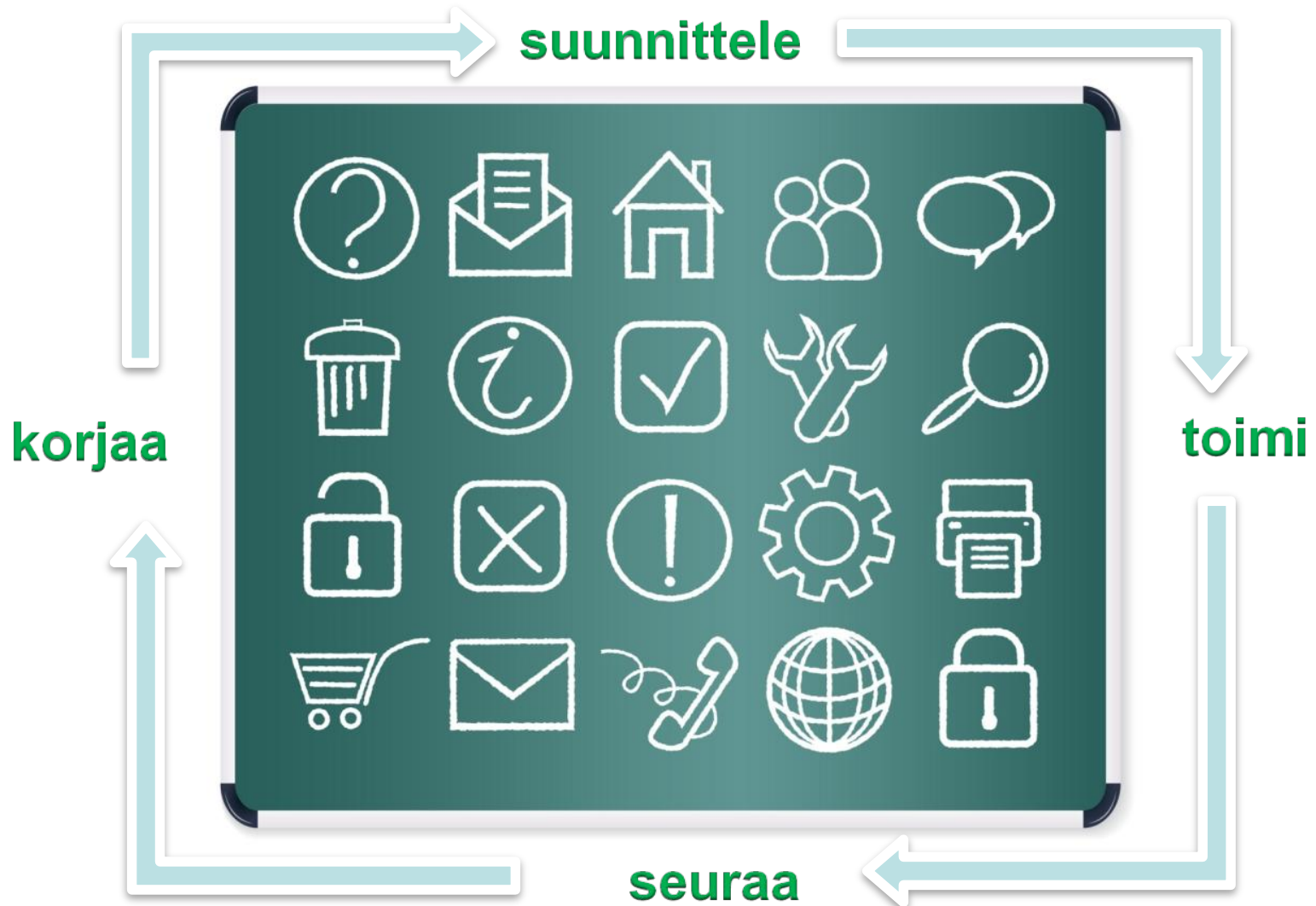

- Mikä on haaste?
- Mitä osaamista tarvitaan ratkaisuun?
- Keitä verkostossa tarvitaan?
- Tulkaa mukaan!

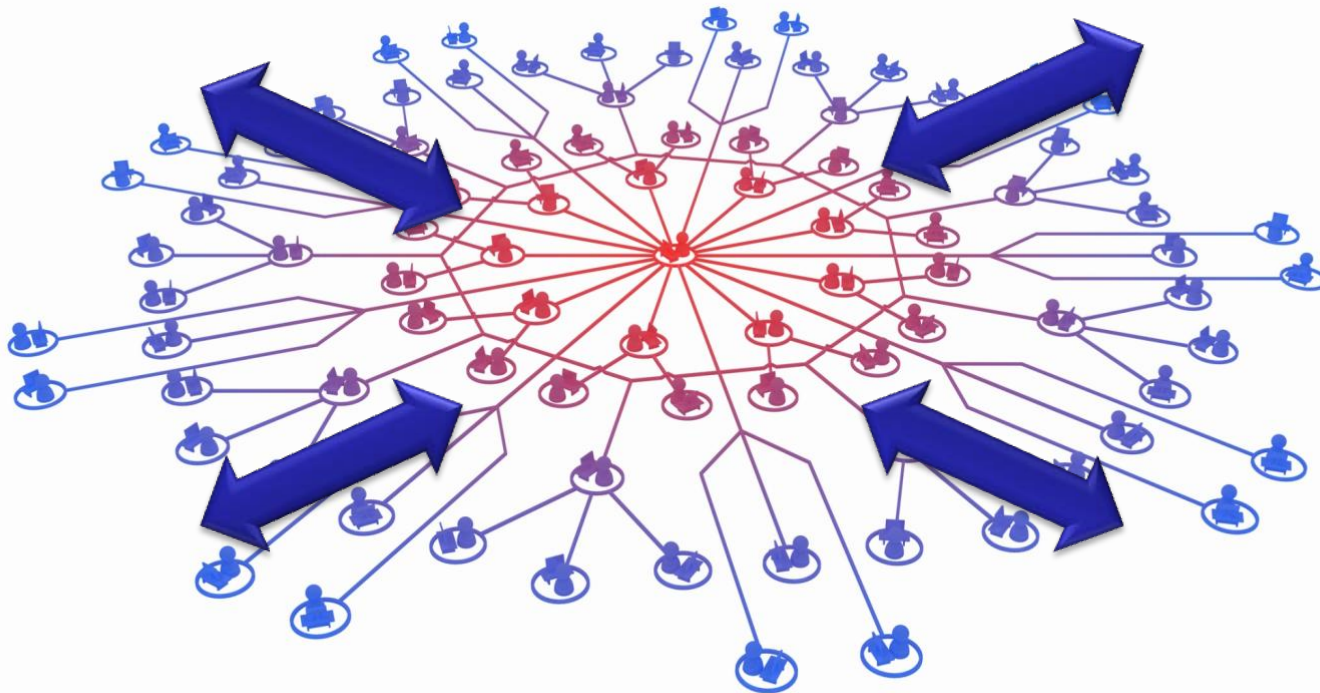
Vaihe 2: Yhteisistä tavoitteista ja toimintamalleista sopiminen

Vaihe 3: Systemaattinen / iteratiivinen työskentely (dialogisin menetelmin!)

Vaihe 4: Verkoston ja sen tulosten levittäminen

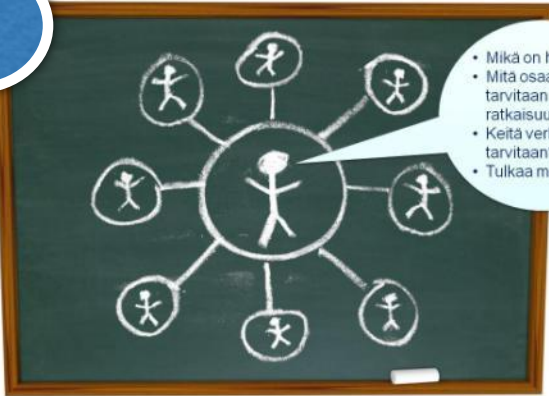
Osallistumalla ja osallistamalla

On tärkeää huomata, että tässäkin vaiheessa kyse ei ole valmiin ratkaisun jalkauttamisesta *sellaisenaan* muiden käyttöön, vaan keskeistä on rakentaa laajemman verkoston kanssa sellaista keskinäistä luottamusta ja sitoutumista, joka edistää ratkaisun *luovaa leviämistä*

Verkostojohtaminen on verkoston toiminnan *mahdollistamista* ja *tukemista*

1

- Mikä on haaste?
- Mitä osaamista tarvitaan ratkaisuun?
- Keitä verkostossa tarvitaan?
- Tulkaa mukaan!

2

Nämä ovat tavoitteemme ja näin me toimimme yhdessä!

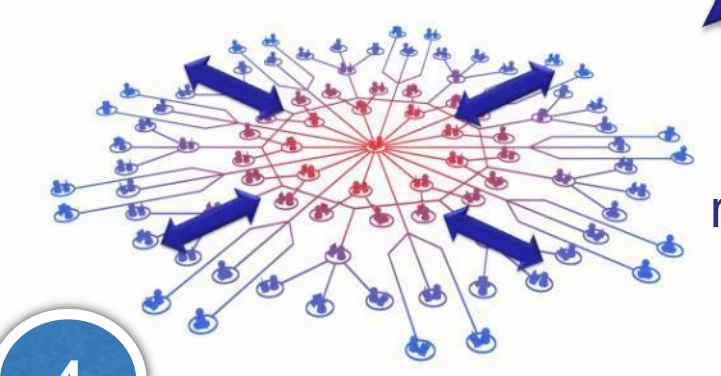
Mitä?

Miten?

Millä resursseilla?

4

3